

BREU COMENTARI SOBRE EL CENS DE SANT JUST DESVERN (1887-1888)

Lourdes Barrera i Bassó

Estudi demogràfic del cens de Sant Just Desvern (1887-1888)

Per tal de situar el cens de l'any 1887-1888 de Sant Just Desvern faré una petita introducció històrica i seguidament passaré a analitzar les gràfiques de Sant Just Desvern.

A mitjan del segle XIX davant la revolta democràtica de 1868 contra el govern d'Isabel II, es proclama la primera República Espanyola (1873-1874) que clou amb la Restauració borbònica. Després de la mort d'Alfons XII (1885), puja al tron la seva esposa Maria Cristina d'Habsburg-Lorena (1885-1902). Es tracta d'un període en què els partits dinàstics pacten rigorós torn d'alternança en el govern: els conservadors de Cánovas i els liberals de Sagasta. Durant el període de la seva presidència es prenen una sèrie de mesures de caire liberal: Llei d'associacions (1887), promulgació del Codi Civil (1889) o Llei Electoral de 1890 que restableix el sufragi universal.

Segle important des del punt de vista de la industrialització arreu d'Europa. Encara que l'evolució de la indústria catalana serà lenta a causa d'un mercat pobre, sense carbó ni ferro, es trobarà condemnada a tenir uns sectors de béns d'equipament reduït que no podrà convertir-se en el motor d'una expansió industrial contínua. Tot i així, a finals del segle XIX en la societat catalana s'observen transformacions industrials.

Quant a l'agricultura del segle XIX, a mesura que les transformacions industrials es desenvolupen, l'agricultura perd el seu caràcter primordial, tot i que una fracció important de la població continuï dedicant-se bàsicament a aquesta activitat. Però ja amb la plaga de la fil·loxera l'agricultura de secà, primordial en moltes zones de Catalunya, va iniciar una regressió (M. Renom).

Anàlisi de les gràfiques del cens (1887-1888)

A) PIRÀMIDE D'EDATS

L'estructura per edats de la població de Sant Just Desvern de l'any 1887-1888, reflecteix una població molt jove.

Un 34,1% de la població estava constituïda per joves entre 0 i 15 anys i un 61,8% per adults entre 15 i 65 anys, mentre que tan sols un 4% estava format per vells més grans de 65 anys. Aquest tipus de gràfica constata clarament i favorablement el grup de joves i adults.

Observant la piràmide d'edats veiem que els màxims efectius de població es concentren en les edats compreses entre els 20 i 35 anys, corresponents als anys 1848-1868, en què a Sant Just Desvern s'observa la immigració. En funció d'aquest grup de joves, s'entén el gran nombre de nens de 0 a 5 anys.

B) TREBALL

Quant a la relació de la població amb el treball, el tant per cent de la població activa és d'un 48'8 % enfront de la població dependent d'un 51'2 %.

La distribució de la població activa segons el sector econòmic dona els resultats següents: la majoria de la població de Sant Just Desvern que treballa es dedica a l'activitat agrícola (78'7 %) i dins d'aquest sector també cal remarcar l'existència de 2 miners.

Del total d'actius, un 10'7 % treballa en el sector de serveis. Així doncs, s'observa una incipient xarxa comercial i de serveis que diversifica l'activitat econòmica (M. Renom). La majoria dels actius es dediquen a l'artesania, a la construcció i al comerç: teixidors, paletes, forners..., els quals d'alguna manera complementaven els serveis necessaris a la resta de la població.

Quant a la població dependent, en aquesta s'inclouen dones que conformen la població santjustenca, ja que es dedicaven a la casa sense ésser remunerades.

C) ANALFABETISME

En aquestes gràfiques s'observa l'alt índex d'analfabetisme de la població santjustenca, més intens en el cas de les dones que no pas en el dels homes. Una de les raons que penso que hi té a veure és que segons el cens (1887-1888) els nens tenen una major possibilitat de gaudir de les activitats escolars, mentre que les nenes, a partir dels quinze anys, ja se les considera amb edat suficient per estar treballant. Així doncs, són poques les oportunitats d'estudi per a les dones. Dels 1.148 habitants, 349 són homes que no saben llegir ni escriure i 465 dones que no saben llegir ni escriure.

D) EMIGRACIÓ

Fent un petit comentari de l'emigració, és interessant veure que tan sols 3 persones d'un total de 255 provenen de fora de Catalunya.

Un punt important a comentar en aquest apartat és el tema de la plaga del vi, anomenada fil-loxera. Apareix a França el 1865, i provoca la destrucció de les vinyes. Aquesta també entra a Catalunya travessant els Pirineus i des d'aleshores progressa cap al sud afectant les vinyes catalanes:

-1882: arriba al Maresme.

-1887: arriba al Penedès i dos anys més tard al Priorat.

Aquesta podria ésser la causa de l'alt índex de persones que provenen del Penedès i zones afectades per la plaga.

Un altre fet important a tenir en compte en el tema de l'emigració és l'expansió de Barcelona amb l'exposició Universal del 1888. Per l'impuls que donà a la ciutat de Barcelona, per la projecció internacional que li va fer adquirir, pel que va signifi-

car de trencament de la vida provinciana per obrir-se als aires europeus i, especialment, per la reforma urbana a què va donar lloc.

Penso que és un fet força important per tenir en compte a l'hora d'analitzar l'emigració.

Llista de pobles que emigren cap a Sant Just Desvern

BAIX LLOBREGAT

Esplugues del Llobregat	27	persones
Sant Feliu del Llobregat	14	"
Sant Joan Despi	6	"
Papiol	3	"
Cornellà	3	"
Molins de Rei	2	"
Corbera	2	"
Cervelló	2	"
Olesa de Montserrat	2	"
Sant Bartomeu de la Quadra	2	"
Sant Viçenç dels Horts	1	"
Collbató	1	"
Begues	1	"
Esparraguera	1	"
Olesa	1	"
TOTAL	68	persones

VALLÈS OCCIDENTAL

Valldoreix	1	"
Terrassa	1	"
Caldes de Montbui	1	"
Sant Cugat del Vallès	4	"
Sant Llorenç de Savall	1	"
TOTAL	8	persones

VALLÈS ORIENTAL

Granollers	3	"
Montmeló	2	"
Moià	1	"
Mollet	1	"
TOTAL	7	persones

BREU COMENTARI SOBRE EL CENS DE SANT JUST DESVERN (1887-1888)

BAGES		
	Manresa	3 “
	Artés	2 “
	Talamanca	1 “
TOTAL		6 persones
ANOIA		
	Capellades	3 persones
	Masquefa	2 “
	Piera	2 “
	Pierola	2 “
	Castellolí	1 “
	Bellprat	1 “
	Vallbona	1 “
	Bruc	1 “
TOTAL		15 persones
ALT PENEDEÈS		
	Gelida	8 “
	Subirats	4 “
	Sant Llorenç d'Hortons	3 “
	Avinyonet	3 “
	Sant Pau d'Ordal	2 “
	Vilobí	2 “
	Hostalets de Pierola	4 “
	Sant Pere de Riubeditlles	4 “
	El Pla del Penedès	1 “
	Lavern	1 “
	Monistrol de Noia	1 “
	Sant Llorenç	1 “
	Pachs	1 “
TOTAL		32 persones
GARRAF		
	Olesa de Bonesvalls	12 persones
BARCELONÈS		
	Vallvidrera	19 “
	L'Hospitalet	5 “
	Santa Creu d'Olorda	3 “
	Barcelona	8 “

LOURDES BARRERA I BASSÓ

Sarrià	3	"
Sants	3	"
Horta	9	"
Gràcia	2	"
Sant Gervasi	2	"
Les Corts	1	"
TOTAL	56	persones

ALTRES

Vic	1	persona
Palou	1	"
Sant Truchuzo	1	"
Sant Pol de Mar	1	"
Dosrius	1	"
TOTAL	5	persones

GIRONA

ALT EMPORDÀ

Bàscara	2	"
Cistella	1	"
Alfar	1	"
TOTAL	4	persones

GIRONÈS

Sant Jordi Desvalls	2	"
Girona	1	"
TOTAL	3	persones

PLA DE L'ESTANY

Banyoles	3	"
----------	---	---

GARROTXA/BERGUEDÀ

Sant Privat d'en Bas	1	"
Montagut	1	"
Puig-reig	1	"
TOTAL	4	persones

BREU COMENTARI SOBRE EL CENS DE SANT JUST DESVERN (1887-1888)

LLEIDA

SEGARRA

Portell	4	“
Vila de Segarra	1	“
TOTAL	5	persones

(No he situat Tuxent perquè no l'he trobat com a municipi de Lleida)

TARRAGONA

ALT CAMP

Vila-rodona	7	persones
Santes Creus	2	“
Masllorenç	1	“
Pont de l'Armentera	1	“
Pla de la Cabra	1	“
TOTAL	12	persones

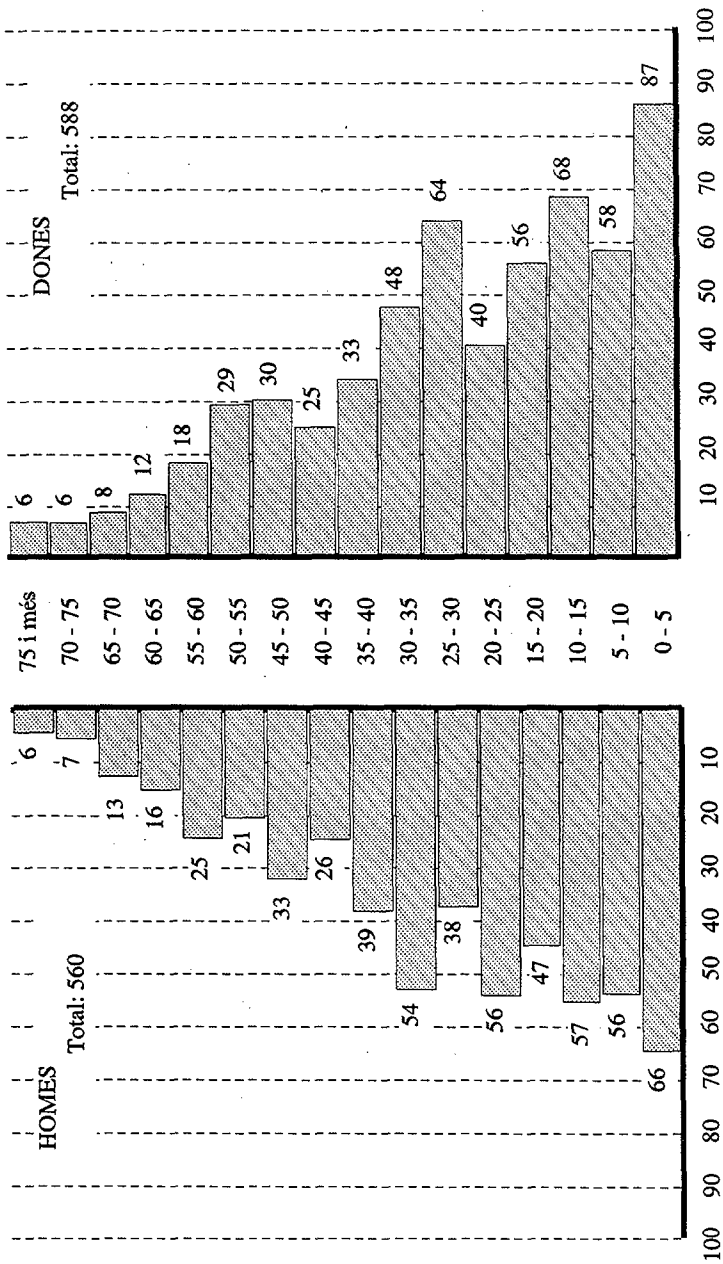
PRIORAT

Torroja	1	“
---------	---	---

FORA DE CATALUNYA

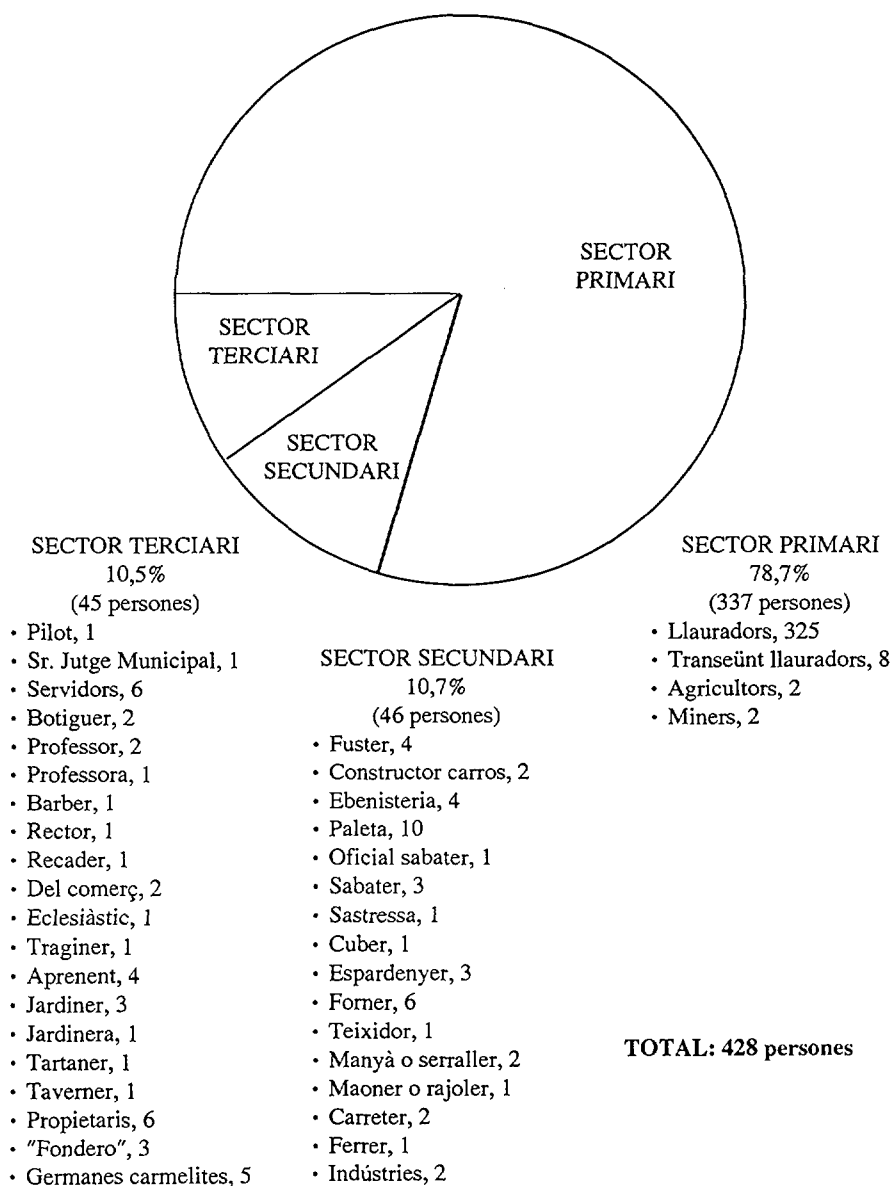
Madrid	1	“
Santany	1	“
València	1	“
TOTAL	3	persones

Piràmide d'edats. Any 1887-1888

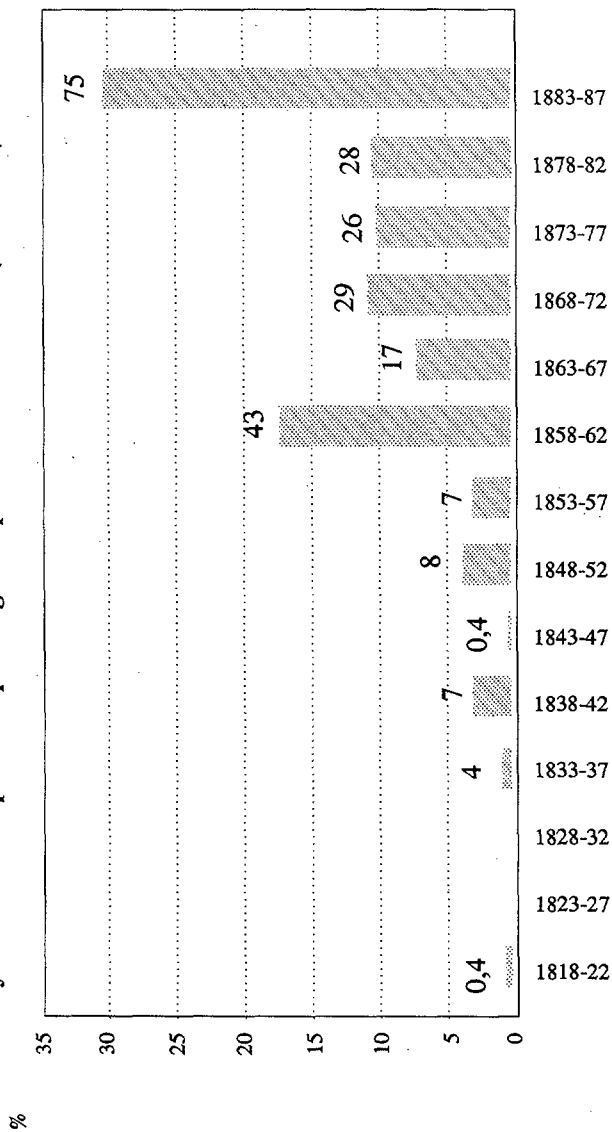

La població activa de Sant Just Desvern per sectors. Any 1887-1888

Any d'arribada de persones que emigren cap a Sant Just Desvern (1887-1888)

Total: 246

BREU COMENTARI SOBRE EL CENS DE SANT JUST DESVERN (1887-1888)

